

**RECENZÍÓ A
„TUDOMÁNYOS TELJESÍTMÉNYEKET ELÉRŐ HÖLGYEKRŐL
(NEMCSAK HÖLGYEKNEK)”
CÍMŰ KÖTETTEL KAPCSOLATBAN**

A recenzió szerzője:

Mező Lilla Dóra
Eötvös Loránd Tudományegyetem
(Magyarország)

Első szerző e-mail címe:
dori.mezo1@gmail.com

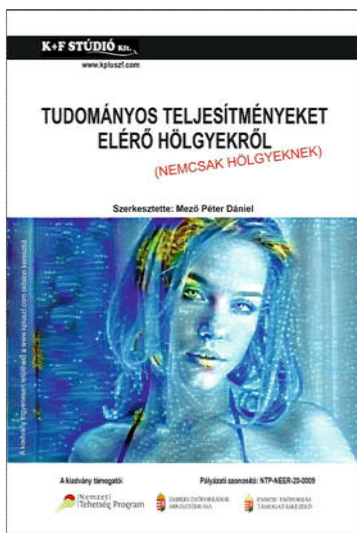
Lektorok:

Kelemen Lajos (PhD.)
Poliforma Kft. (Magyarország)

Mező Katalin (PhD.)
Debreceni Egyetem (Magyarország)

Mező Lilla Dóra (2021). Recenzió „A tudományos teljesítményeket elérő hölgyekről (nemcsak hölgyeknek)” című kötettel kapcsolatban. *Különleges Bánásmód*, 7. (4). 111-113. DOI [10.18458/KB.2021.4.111](https://doi.org/10.18458/KB.2021.4.111)

Jelen recenzió alapjául szolgáló mű bibliográfiája:

Mező Péter Dániel (2017): Tudományos teljesítményeket elérő hölgyekről (nemcsak hölgyeknek). K+F Stúdió Kft., Debrecen. ISBN 978-615-81707-3-4 URL:

https://www.kpluszf.com/assets/docs/BOOK/KONYV_NTP-NEER-20-0009.pdf

Kulcsszavak: nők, esélyegyenlőség, tudomány

Diszciplínák: természettudomány, matematika, informatika, mérnöktudományok, orvostudomány

Mező, Péter Dániel (2017): About ladies whit scientific achievements (for not only ladies). K + F Studio Ltd., Debrecen. ISBN 978-615-81707-3-4 URL:

https://www.kpluszf.com/assets/docs/BOOK/KONYV_NTP-NEER-20-0009.pdf

Keywords: Women, Equal Opportunities, Science

Disciplines: natural sciences, mathematics, computer science, engineering, medicine

A Mező Péter Dániel által szerkesztett „Tudományos teljesítményeket elérő hölgyekről (nemcsak hölgyeknek)” című szövegyűjtemény szemléletformáló céllal került összeállításra a nők tu-

dományos téren történő esélyegyenlőségére való figyelemfelhívás érdekében. Az Európai Unió 2020-2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégiájából (lásd: Net1) vett alábbi szemelvények jelzik e téma nemzetközi jelentőségét is: az európaiak...

...44%-a véli úgy, hogy a nők legfontosabb szerepe az otthonukról és a családjukról való gondoskodás;

...43%-uk szerint a férfiak legfontosabb szerepe a jövedelemszerzés;

...esetében több a női egyetemi diplomás, mint a férfi, de a nők továbbra is alulreprezentáltak a magasabban fizetett szakmákban.

Nemcsak európai tendenciáról van azonban szó, hanem globális jelenségről: az OECD országokban a *matematika vagy természet-tudomány terén* kiemelkedően teljesítő fiúk közül minden 4. számíthat mérnöki vagy tudományos pályafutásra, a lányok közül csak minden 6. Várhatóan minden 3. lány egészségügyi szakemberként fog dolgozni, míg a fiúk közül csak minden 8. A digitális ágazatban 3,1-szer több férfi dolgozik, mint nő. A mesterséges intelligenciával foglalkozó programozóknak csak 22%-a nő (Net1, v.ö.: Nagy, 2005). A kötet témaválasztása tehát hazai és nemzetközi szinten is aktuálisnak tekinthető (Mező és Mező, 2020).

A Nemzeti Tehetség Program által támogatott NTP-NEER-20-0009 projekt keretében megjelenő kiadványban a tudományok terén sikereket elérő hölgyekről olvashatók rövid életrajzi összefoglalók, sok esetben interaktív gyakorlatokra tett javaslatok. E tartalmak (elsősorban a középiskolás korcsoport tekintetében) felhasználhatók lehetnek egyrészt a hölgyek tudományos pályák iránti érdeklődésének felkeltését és elmélyítését célzó tanácsadás, másrészt az urak körében megvalósuló és a hölgyek tudományos teljesítményeire koncentráló szemléletformáló foglalkozások alkalmával. A társadalmi szemléletformálás, a nemi előítéletek, sztereotípiák alakítása szempontjából lényeges, hogy a tudomány terén sikeres nőkről férfiak is írtak e kötetbe, és e tanulmányokat férfiak is olvashatják. Sőt: a kötet szerkesztője, Mező Péter Dániel, maga is a projektben résztvevő fiatal.

Az egyetemistákból álló 32 fős szerzői gárda egy számukra biztosított sablon alapján dolgozott, bár attól szükség esetén el is térhettek. Ennél fogva az egyes tanulmányok felépítése igen hasonló szerkezetű egymáshoz – ez azonban elősegítheti azoknak a munkáját, akik a jövőben e tanulmányok felhasználása alapján kívánnak egyéni és/vagy csoportos szemléletformáló foglalkozásokat tartani.

A műben az alábbi szerzők és tanulmányok (másképp: bemutatásra kiválasztott, a tudományok terén sikereket elért hölgyek) találhatók meg:

Antal Kristóf: Dorothy Hodgkin története

Balog Zsófia: Marie Curie története

Bollók Botond: Marie Curie története

Bornemissza Anna Sára: Inge Lehmann története

Farkas András Adrián: Elisabeth Kübler-Ross története

Galcsik Márk: Rachel Carson története

Gulyás Viktória Alma: Sass Flóra története

Gyurkó Liliána: Dorothy Hodgkin története

Géczy Bálint: Marie Curie története

Kardos Tímea: Bondár Mária története

Katona Dominika: Chien-Shiung Wu története

Kerekes Hunor Ákos: Marie Curie története

Komáromi Roland: Grace Murray Hopper története

Kovács Dániel Martin: Jane Goodall története

Kristóf Patrícia: Henrietta Swan Leavitt története

Lellák Viktória: Marie Curie története

Lukács Attila Bence: Marie Curie története

Lukács Patrik Zoltán: Susan Greenfield története

Majnári Mónika: Maria Gaetana Agnesi története

Miklósvári Ambrus: Marie Curie története

Menyhárt Tímea: Artemiszia története

Mezei Dániel: Karikó Katalin története

Molnár Attila: Marie Curie története

Olajos Botond: Kondorosi Éva története

Póka Patrik: Marie Curie története

Rácz Alexandra: Esther Duflo története

Salga Bence: T. Sós Vera története

Skulka Botond Gyula: Karikó Katalin története

Suhaj Milán: Jean E. Sammet története

Sulyok Anna: Maria Salomea Sklodowska-Curie (Marie Curie) története

Tamásk Gabriella: Marie Curie története

Tasi Márk Krisztián: Jane Goodall története

A tanulmányok címét áttekintve látható, hogy Marie Curie volt a legnépszerűbb tudós hölgy a szerzők körében: a tanulmányok mintegy harmada (11 tanulmány) választotta témájának az ő életét, tudományos teljesítményeit. Dorothy Hodgkin és Jane Goodall 2-2 tanulmányban került bemutatásra, miként Karikó Katalin is. Az ismétlődések háttérben az áll, hogy a Szerzők szabadon dönthettek arról, hogy ki legyen az a tudományos téren sikeres hölgy, akit be szeretnének mutatni, s így előfordult, hogy több szerző is ugyanazt a kutatónőt választotta. Ez azzal is jár, hogy a többször említett hölgyekkel és munkásságukkal kapcsolatban több gyakorlat gyűlt össze.

Mint a kötet szerkesztője a zárszóban megjegyzi (Mező, 2021, 195. o.): „A tanulmányokból kibontakozó élettörténetek két legfőbb tanulásági a következő pontokban foglalhatók össze:

- A hölgyek lenyűgöző tudományos teljesítményekre lehetnek képesek – különösen, ha erre lehetőséget kapnak (a történelem során ez nem mindig volt törvényszerű, s még napjainkban sem mindig jellemző).
- A hölgyeknek a tudományos pályafutás mellett az anyai szereppel, a családot összetartó funkcióval is meg kell küzdeniük.”

A kiadvány hasznos segédeszköze lehet azoknak a pedagógusoknak, influenszereknek, akik a „Hölgyek a tudományban” témában társadalmi szemléletformálásra törekszenek a közeljövőben.

Irodalom:

- Mező Péter Dániel (2017): *Tudományos teljesítményeket elérő hölgyekről (nemcsak hölgyeknek)*. K+F Stúdió Kft., Debrecen
- Nagy Ildikó (2005): „A nők és férfiak közötti esélyegyenlőség mértéke a világ országaiban” in: 2005. Nagy Ildikó, Pongrácz Tiborné és Tóth István György (szerk.): *Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről*. TÁRKI, Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Budapest. 194–207.
- Mező Katalin és Mező Ferenc (2020) A K+F Stúdió „Hölgyek a tudományban” című tehetséggondozó programja. OXIPO : *Interdiszciplináris e-folyóirat*, 2 (1). pp. 95-99. doi [10.35405/OXIPO.2020.1.95](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2020.1.95)
- Net1: *A bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. Az Egyenlőségközpontú Unió: a 2020-2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia*. Letöltés: 2021.12.10. Web: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0152&from=EN>